

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naroče brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše armade prodirajo v Srbijo; na severnem bojišču naše čete pripravljene za zimo. - Kolera v srbski armadi. - Tri angleške oklopnice potopljene. - Boji na življenje in smrt med Nemci in Francozi. - Nemci na ruskih tleh. - Nastop Japoncev.

Avstrija — Rusija.

Do 30. avgusta je bilo 23 galiških okrajnih glavarstev zasedenih od Rusov. Vseh okrajnih glavarstev v Galiciji je 81. Za gubernatorja od Rusov zasedenega dela Galicije je ruski car imenoval znanega agitatorja grofa Bobrinskega.

V četrtek, dne 3. septembra ob 3. popoldne so vkorakali Rusi v Lvov. Za mestnega poveljnika je bil imenovan general Rudzki. General je takoj drugi dan posetil lvovske škofo in nadškofe (v Lvovu so 4), ter vse tri podžupane. Upravo mesta je poveril dosedanemu podžupanu dr. Stahlu, katerega je zaprisegel ter mu naložil odgovornost za mir v mestu. General je povdarjal, da se prebivalstvo nima ničesar bati, ako ostane mirno. V mestu je ostal kot posadka le en ruski bataljon. Dosedaj se Rusi dostojno obnašajo in vojaštvo preprečuje tudi, da bi razni sumljivi elementi, ki so se privlekli z dežele, plenili ali ropali. Vsa važnejša poslopja so vojaško zastražena. Mesto dosedaj ni trpelo prav nič, prebivalstvo pa se boji, da se bodo Rusi v njem branili, kadar se vrnejo avstrijske čete.

Kakih 45 km severozapadno od Přemysla ob reki Sanu je mestice Sieniava, ki ima okoli 1000 prebivalcev. Prehod preko reke je bil zadnji čas utrjen z modernim fortom. To utrdbo so naši maloštevilni vojaški oddelki zelo junaško branili. Rusi so morali porabiti cela dva armadna zbora in postaviti v boj težko artilerijo, da bi ga vzeli. Ko so naši videli, da so Rusi napravili dovolj posla in izpolnili svojo nalogo, so Sieniavo prostovoljno zapustili. Rusi se zelo počasi pomikajo za našimi četami. Vse reke so vsled deževja narasle, zato je prehod čez nje zelo težaven.

Avstrijske čete zbirajo svoje moči. Vojaki bodo dobili novo obleko in obutev in strelivo, da bodo lahko z svežimi močmi šli v boj.

Avstrija — Srbija.

Iz Zagreba se poroča, da sta bili v Slavoniji pri Djakovaru in Stari Pazvi dve veliki bitki med našimi in srbskimi četami. Naši so s topovi in strojnimi puškami pokosili okoli tri tisoč Srbov, vjeli so pa naši pri Djakovaru štiri tisoč in pri Stari Pazvi tri tisoč Srbov. Ostali Srbi so bežali proti Savi in so utonili.

Dne 22. t. m. se je z bojišča službeno poročalo, da naša vojska v Srbiji pogumno napreduje in da hoče srbsko vojsko primorati k odločilni bitki.

Položaj srbske vojske je strašen. Vojaki pri artiljeriji se puntajo in hude bolezni more Srbe. Princ Jurij je bil v bitki ranjen pri nekem naskoku na avstrijske pozicije. Krogla ga je zadela poleg hrbtenice in prišla na drugi strani ven skoz dimlje. Rana ni nevarna. Ambulanca je princa pripeljala v Krupanj.

Z bojišč v Srbiji se cel teden uradno ni družega izvedelo, kakor da so naši šli čez Drino, in da so Srbi svoje banke prenesli iz Valjeva, Gornjega Milanovca in Kragujevca v Niš.

Nemčija — Francoska.

Francoska je pripeljala iz Afrike na bojišče 200.000 zamorcev. Ti vojaki bodo pa Francoski slaba opora, ker niso vajeni mraza.

Brzovjavna zveza med Parizom in Milanom je pretrgana. Tudi pošta s Francoske v Italijo več ne vozi.

Francoski ministrski predsednik Viviani je prišel v Pariz in se je posvetoval z mestnim poveljnikom generalom Galienijem in z županom, če naj se Pariz brani, ali pa proglasi za odprto mesto.

V Rimu je francoski poslanik z lepaki razglasil, da naj se vsi Francozi od 18.—45. leta vrnejo v domovino.

Nova angleška armada bode kmalu nastopila polnoštevilno.

Padel je šef francoskega vojnega zrakoplovstva general Voquer. Sin francoskega ministrskega predsednika poročnik Delcassé je bil od Nemcev ujet.

Med rekama Oise in Meusse se je bila velikanska, dva tedna trajajoča bitka med Nemci in Francozi na 200 km dolgi bojni črti. Nemci so sklenili Francoze potisniti čez reko Marno proti Parizu, toda Francozi so se jim uprli z vsemi močmi, ko so spoznali veliko nevarnost za obstoj Francije. Nemci so se umaknili od Pariza nazaj do mesta Noyona na reki Oisi, kjer je prišlo do bitke. Francozi so svojo glavno moč postavili na levo krilo. Na desnem krilu se bijejo Francozi v Elzasu še vedno ob meji obeh držav. Mesto Reims je v sredi boja. V mestu je veličastna stolna cerkev. Nemci pravijo, da bodo poskusili varovati, da ne bo razdejana. — Sploh se pa mora reči, da se Nemci in Francozi porivajo semtertja in da oboje jako ovira zelo slabo vreme. Armada nemškega prestolonaslednika ima še največ upanja, da bode prodrla francosko črto. Na severu Francozom pomagajo angleške čete.

Pri Reimsu, ki je v plamenu, so Nemci zavzeli neko višino. Krasna stolna cerkev je zelo poškodovana, ker so Francozi blizu nje postavili svoje topove in so tedaj Nemci nanjo streljali. V cerkev so Francozi spravili 2000 ranjenih nemških vojakov in natakneli na zvoniku belo zastavo. Ker je bila pa na zvoniku tudi francoska straža, ki je dajala četam signale, so Nemci naprej streljali. Streha je zgorela. Papež je izrazil škofu v Reimsu sožalje, da je bila poškodovana katedrala, najkрасnejša cerkev na Francoskem.

Pri Loissonsu je bitka s Francozi trajala štiri dni. Bila se je ob reki, po gričih in gozdih okoli mesta. Hud nalive je napravil povodenj, reka Aisne je narasla, tako da Angleži in Francozi niso mogli priti v mesto. Posebno hudo so Nemci nanje streljali, ko so hoteli napraviti most čez reko.

V gradu Chateau pri Parizu leži mnogo ranjencev. Med njimi je tudi neka 21 letna, vojaško oblečena deklica, ki se je hrabro vojskovala, dokler ni bila ranjena.

Mesto Chateau-Mondemont je le še kup razvalin. Tri dni so ga bombardirali Nemci in Francozi, ker so ga drug drugemu jemali. Razrušen je tudi lepi grad, ki je stal v mestu.

Nemški državni kancelar poroča: „Ruske in francoske čete nimajo niti pedi nemške zemlje več v svoji lasti. V Belgiji vlada popoln red. Pri Tannenbergu in Mazurskih močvirjih je bilo pobitih 150.000 Rusov. V Nemčiji je dosedaj 300.000 vojnih vjetnikov, med njimi 5000 častnikov. Vpljenjenih je 2000 topov.“

Nemčija — Rusija.

Dne 17. septembra je bila od Nemcev pri Avgostovu premagana 4. finska strelska brigada. Hud boj je bil pri Grajevcu in Šučinu, ko so Nemci prodirali proti Osoviču. Prva dva kraja so po kratkem boju zasedli Nemci. Nato so Nemci začeli zbirati svoje čete med Suvalki, Vladislavovim in reko Njemenom. Namerili so torej svoj pohod proti jugu.

V vzhodni Prusiji so Rusi požgali, ko so se umikali pred Nemci, vse vasi, pa tudi mala mesta so zelo porušili.

Hindenburg stoji s 750.000 vojniki na ruskih tleh in je namenjen iti z njimi proti Varšavi. Rusi bodo primorani odpoklicati proti njemu nekaj čet z avstrijskega bojišča.

Nemčija — Angleška.

Angleške ladje lovijo tiste ladje, ki vozijo nemške rezerviste. Nedavno so ujele ladjo „Gelaia“, ki je prišla iz Buenos Aires, in so zajeli na njej vse moške kot vojne ujetnike.

Nemška križarica „Emden“ je v Bengalskem zalivu potopila šest angleških parnikov. Njih moštvo je prepeljala v Kalkuto.

Angleške križarice „Aboukir“, „Hogue“ in „Cressy“ so v Severnem morju s torpedami potopili nemški podmorski čolni. Pomorščakov je bilo na njih 2700, ki so se deloma rešili. Topov so imele ladje 35 in dve mitraljezi. Bitka se je vršila dne 22. septembra od 6. do 8. ure zjutraj. Nizozemska ladja „Flora“ je rešila 280 angleških mornarjev.

Nemčija — Belgija.

Belgijske čete so potisnile Nemce nazaj in so se hotele postaviti v boj med Brusljem, Levenom in Mehelnom. Nemci so pa zavzeli proti njim silno močne pozicije. Ko se je Nemcem pridružil še en armadni zbor, so zadržali belgijsko prodiranje. Belgijci so se umaknili, a bodo delali Nemcem še precej težav, ker so postali pogumni.

Avstrijski težki topovi. Pri trdnjavi Maubeuge so strahovito delovali avstrijski težki topovi. Bomba iz teh topov je prebila oklopni stolp, nato je šla 10 metrov skoz nazuto zemljo in potem je še prodrla 2 metra debeli zid in nato se je razletela nad vojaki.

Kolera se je pojavila med ranjenci v neogrski bolnišnici. Na Srbskem je baje že 12000 ljudi obolelo za kolero in umrje jih na dan po dve sto.

V Adrijii Pred Dračem in Kotorom so napravile blokado angleške in francoske vojne ladje.

V Zemunu je ostal frančiškan Matkovič, ko je ob napadu Srbov ljudstvo bežalo iz mesta, Matkovič je ljudstvo tolažil in izvrševal svoj poklic. Med sv. mašo ga je pa zadel srbski šrapnel in ga ubil.

Krakov, mesto na Poljskem, je zapustilo doslej 40.000 oseb. Stranke, ki niso preskrbljene z živili vsaj za 3 mesece, bodo še morale zapustiti trdnjavo.

Vreme v Galiciji. Neki vojak je vreme v Galiciji tako-le opisal: „Od 20. avgusta do 7. septembra ni bilo v Galiciji toliko dežja, da bi bil srajco omočil. Prah je ležal po cestah ped na debelo. Potem je prišlo deževje in prah se je izpremenil v grozno blato. Drugi dan, na Mali Šmarin, se je razjasnilo in nastal je tak mraz, da je toplomer kazal šest stopinj pod ničlo. Od slane je bilo vse belo in blato zmrznjeno. Mraz je v Galiciji, mraz!

Izmenjanje ujetnikov. Po posredovanju Zjedinenih držav se vrše pogajanja med nemško in našo vlado na eni strani ter med vladami sovražnikov na drugi strani pogajanja za izmenjanje ujetnikov.

Nemški general Hindenburg in Rusi. General Hindenburg je sicer bolehen mož, a velik vojaški talent. Poklicali so ga s francoskega bojišča na vzhod, ko so Rusi zasedli del Prusije. Hindenburg je kar pričaral Nemcem zmago na zmago. Radi svoje bolezni ne sme jahati, zato pa iz svoje sobe vodi telegrafično vsa podjetja na bojiščih. Ko je nastopil poveljništvo, so Rusi stali na Pruskem, in sicer na jugu z naversko armado, broječo pet armadnih zborov in tri konjeniške divizije, katere je Hindenburg dne 29. avgusta tako premagal, da je dobil v pest 560 topov in 92.000 ujetnikov. Nato so mu Rusi postavili nasproti grodensko rezervno armado, obstoječo iz treh armadnih zborov. Ta armada je bila premagana pri Liku. Nato se je Hindenburg spraval nad vilensko armado, jo potolkel in v naglih marših izkoristil zmago. Dobil je zopet 150 topov in 30 tisoč vjetnikov. Hindenburg je tedaj s svojo vojsko premagal vsega skupaj 12 ruskih armadnih zborov in osem kavalerijskih divizij, tedaj vsega skupaj skoraj četrtniko ruske vojne moči.

11.000 častnikov imajo Nemci vjetih na Saškem. Te dni so pripeljali 403 francoske in 14 ruskih častnikov in so jih internirali v vojašnici v Forgau.

Suvalki je ruska gubernija, katero so zasedli Nemci. Glavno mesto gubernije se tudi imenuje Suvalki in ima 28.000 prebivalcev. Gubernija ima sedaj nemško upravo.

Rusija zapleni vse za Nemčijo namenjene denarje.

Vojno posojilo na Nemškem. Nemška vlada potrebuje posojila za vojno. Zglasilo se jih je toliko, ki so podpisali, da so pripravljeni posoditi denarja, da je vlada obrok za plačevanje podaljšala do 22. decembra. Podpisalo se je v domači državi nad štiri milijarde, tedaj veliko več, kakor se potrebuje.

V Londonu se silno boje Zeppelinovih zrakoplovov, na katerih se obetajo Nemci v poset.

Boji v afriških kolonijah. Angleški parnik „Kanirodo“ je potopil na jezeru Viktorija dve nemški jadnici.

Boji Nemcev z Japonci. Japonci so pričeli obstreljevati Čing-tau in se približujejo nemški trdnjavi Tsing-tau. Padel je tajnik nemškega poslanstva v Pekingu, ki je vstopil kot prostovoljec v nemško armado. Neki nemški zračni letalec je metal na Japonce bombe in je ubil okoli 30 Japoncev. Na Japonskem sta izhajala dva nemška časopisa, „Herold“ in „Deutsche Japanpost.“ Japonci so izdajanje ustavili in urednika zapodili iz dežele.

Anglež poveljnik grškemu brodovju. Grki so odstavili poveljnika svojega brodovja in na njega mesto je bil imenovan angleški admiral Mark Kerr.

Egipet. Angleška se boji, da bode Turčija napadla Egipet. V Kairu so resni nemiri proti Angležem. Kedive Hassan Aziz, je zahteval popolno nevtralnost Egipta in da naj ga zapuste angleške čete. Angleški general je pa prisilil zastopnika Avstrije in Nemčije, da sta morala odpotovati iz Egipta, Hassana in njegove privrženice je pa usmrtil.

Angleška Indija vstaja. Indijo kroti Angleška s tem, da je vsem prebivalcem, ki niso vojaki, pobrala orožje. Ker se pa tudi na vojake popolnoma ne zanese, jih je ukazala veliko prepečati na evropsko bojišče. Vlada je sicer strogo prepovedala uvoz orožja v Indiji, vendar je nekdo ljudstvu preskrbel orožja. Ako se spuntajo proti Angliji še angleško-indijske čete, potem bo Angležem slaba predla. V tej stiski so Angleži Japonce naprosili pomoči. Za pomoč, da pomagajo krotiti Indijo, so Japonci zahtevali od Angležev 200 milijonov dolarjev posojila, dovoljenje za naselitev v angleških kolonijah ob Tihem morju

in prosto roko na Kitajskem. Ta pogodba je za Angleže kaj trda.

Tibetanci za Angleško. Dalaj Lama je obljubil, da bode posnemal 700 indijskih knezov in poslal nekaj vojakov v pomoč na Angleško. Obljubil je tudi, da bode dal noč in dan goniti mline molitve za uspeh angleškega orožja.

Amerika. V Novem Yorku je predsednik Zjedinenih držav Wilson v nekem govoru izjavil, da Amerika mora ostati strogo nevtralna, da bode sposobna, postati posredovalka miru. Zjedinjene države so prevzele v nekaterih mestih Avstrije zastopstvo Srbov.

Angleška, Francoska in Rusija proti Turčiji. Turki so namesto angleškega inštruktorja svoje vojske admirala Limpusa postavili za inštruktorja nemškega admirala Suchona. Angleži so pa postavili Limpusa, ki dobro pozna razmere v turški mornarici, za glavnega poveljnika angleške mornarice v Sredozemskem morju. Limpus je pred Carigradom že prej delal na to, da bi bilo turško brodovje nerabno. Angleži upajo, da bode on najlažje prišel turškemu brodovju do živega. — Nemški Turkom prodani vojni ladji „Goeben“ in „Breslau“ sta le imeni premenili, nemški pomorščaki so natakneli fese in na njih ostali pod svojimi prejšnjimi poveljniki. To je dalo med drugim povod, da bode trojni sporazum dal Turčiji ultimatum. Angleži zapuščajo Turčijo. Izvažajo se na italijanskih ladjah. Na ukaz šerifa v Mekki bodo Arabci nastopili proti Angležem.

V Oportu na Portugalskem je izbruhnil nemir. Spopadi so na ulicah.

Socijalisti v Italiji so sklenili, da naj Italija ostane nevtralna, češ da bode močna Italija potem lažje delala nato, da se bo doseglo razoroženje evropskih držav.

Požar v Odrinu. V Odrinu je izbruhnil požar. Pogorelo je 1200 hiš in 4 cerkve.

Rasputin, katerega ima ruska carska rod-bina za svetnika, ni za ranami umrl, ko ga je napadla neka ženska, ampak je ozdravel.

NOVIČAR.

Naš cesar je obiskal na Dunaju v bolnišnicah ranjence. Govoril je z vojniki v njihovem materinem jeziku: po nemško, mažarsko, poljsko češko in hrvaško, kar je ranjence močno razveselilo.

Otroci molijo. Zadnje nedeljo so prišli otroci vseh dunajskih šol molit v cerkev sv. Stefana za srečno zmago. Knez nadškof je imel pridigo.

Mesto Dunaj je darovalo Nemcem v Prusiji, ki so bili oškodovani po vojni, 25.000 kron.

Rdeči križ skrbi samo na Dunaju za 11.000 ranjencev.

Italijansko vseučilišče v Trstu. Listi poročajo, da bode vlada brez posebnih vprašanj ustanovila v Trstu italijansko vseučilišče. Za ustanovitev pravne fakultete stoji v letošnjem proračunu 130.000 kron. Da bode nevtralnost Italije našim Italijanom koristila, ni dvoma.

Mlada usmiljenka. Rozina Henoh, 12letna deklica, je v Ravaruski stregla našim ranjencem. Zadel jo je pri tem poslu sovražni šrapnel in ji odbil nogo. Prepeljali so jo v bolnišnico na Dunaj. Ko je naš cesar dne 19. septembra obiskal to bolnišnico, se je posebno zanimal za milosrdno Rozinko. Obesil ji je okolu vrata zlat obesek z biseri, obljubil ji, da ji bo dal napraviti na svoje stroške umetno nogo, njeni materi je pa podaril 1000 kron.

Duhovniške vesti. Č. g. Josip Plantarič, župnik na Dobrovi, je dobil dekanijo Trebnje. Č. g. Dom. Janež pojde iz Studenega za župnika v Begunje pri Cirknici.

Krajevne kronike. Casopisi ne smejo sedaj že objavljati podrobnosti o gibanju vojske. Pač pa se lahko zdaj še pišejo krajevne ali župne kronike. Čez nekaj časa bo zanimalo vsakega, čitati poročila vrnivših se ranjencev o hudih bojih, o tujih deželah, o begunih, o maši z grškim obredom, o mešanju ljudstev itd.

V Mengšu je bila dne 22. t. m. pokopana ondojna učiteljica gospa Fr. Stepišnik.

Na Trsteniku je dekliška Marijina družba napravila za vojake in odposlala na bojišče toplo spodnjo obleko, namreč spodnje hlače, jopice, po par nogavic in zapestnic za 30 mož.

Rovte pri Podnartu. Očeta Jožeta Turka iz Rovt je zadela kap, ko so mu dva sina poklicali v vojno. Starejši sin nadporočnik Vincenc Turk je bil potem težko ranjen, mlajši sin Jožef je pa vsled ran umrl v bolnici v Požunu.

Škofja Loka—Ljubljana. Avtomobil vozi vsak dan med Škofjo Loko in Ljubljano. Iz Loke odhaja zjutraj ob 9. uri in popoldne ob 5. uri, iz Ljubljane pa zjutraj ob 7. (od Figovca) in popoldne ob treh.

«Novine» se imenuje hrvatski katoliški dnevnik, katerega je v Zagrebu začel izdajati dr. Rudolf Eckert namesto ustavljenih „Rečkih Novin“, ki so izhajale na Reki.

Natolcevanje slovenske duhovščine. Nemški časopis „Bonifatius-Korrespondenz“ je prinesel izpod peresa vseučiliškega profesorja dr. Janeza Ude iz Gradca članek, s katerim se nesramno sumniči patrijotizem slovenske duhovščine. Ta profesor je nedavno imel na nekem shodu na Brezjah govor o abstinenci. Da je med našo duhovščino zaradi njegovega krivičnega napada hudo zavrelo, je umevno.

Gorka obleka vojakom v vojni se lahko odpošilja pod temi pogoji: paketi ne smejo tehtati več kakor deset kg, ne smejo presegati v nobeni smeri 80 cm in ne obsegati drugega, kakor opremne potrebščine, čevlje in perilo. Blago mora biti v zabojčku ali pa zavito v voščeno platno, ali v drugo blago, ki se ne premoči. Umevno je, da se na pošti pregleda vsebina zavoja.

Pojasnilo. Neki dunajski list piše, da se v slučaju sanitetne potrebe, t. j. za oskrbo ranjenec, pokličejo še samo osebe, ki imajo vojaški list (Militär-Pass) in so kolikor toliko služile v vojaški službi, ter še nimajo dotlej pripisanega posestva in dobe od župana posebej obvestilo. Vse drugo, kar se govori, je sedaj brez podlage razširjena govorica.

Vojni poštni promet. Kdor piše kakemu vojaku, naj natančno zapise, pri katerem polku in pri kateri kompaniji je dotičnik in naznani naj pravo številko vojnega poštnega urada (Feldpostamt). Razume se, da je več vojnih poštnih uradov in da ima vsak svojo številko.

Glede vojnih poštnih pošiljatev so izdala oblastva to-le pojasnilo: Vojni poštni uradi neumorno v najtežavnejših razmerah delujejo. Prepočasnemu delovanju vojne pošte, kakor se to dozdeva sorodnikom v vojni se nahajajočih oseb v njih razumljivi nepotrpežljivosti, pa niso vzrok niti pomanjkljivosti njene organizacije in njenega načina pošiljanja, niti slabo delovanje osebja, temveč težkoče, ki so utemeljene v vojnih razmerah. V tem obziru se pred vsem navaja, da vlaki vojne pošte mnogo počasneje vozijo kakor vlaki mirovne pošte. V dosedaj poteklem času, v katerem so se vsa krdela in večji oddelki vedno premikali, da so čim prej dosegli svoj cilj, ter so se morali, ko so ga dosegli, vnovič od svojih vojnih poštnih nabiralnikov zopet oddaljiti, je pač umljivo, da pri velikanski množini vojne poštne korespondence velik del iste v vojni se nahajajočim naslovnikom sploh ni mogel v roke priti, in to tem manje, ker med tem, ko se krdela v boju naprej pomikajo, težkoče vedno večje postajajo. Iste težkoče obstoje naravno tudi v smeri iz vojske v domovino ter so težkoče v tem slučaju še večje, ker pridejo krdela pri vojnih pohodih in ob bitkah v najredkejših slučajih do tega, da bi svoja pisma pri vojnem poštnem uradu oddala. Vojni poštni uradi so namreč uvrščeni pri drugem delu prateža (trenu), pri provijantnem pratežu (trenu); posamezne, v vojni se nahajajoče osebe, pa smejo svoje pošiljatve radi cenzuriranja vsebine pisem le pri vojnem poštnem uradu oddati.

Koze. Ker preti nevarnost, da se razširi tudi po naši deželi huda bolezen koz, je sestavil g. dr. E. Globočnik izvrsten spis „Poučilo, kako se ravnajmo pri kozah“. Ta spis je dal natisniti „Zastop zdravstvenega okrožja v Kranju“ in ga je razširil med ljudstvo. Vsak naj spis natančno prebere in se točno po njem ravna. Najboljše sredstvo zoper koz, da se ne nalezajo, je pa pravočasno in uspešno cepljenje koz.

Cepljenje koz v Kranju se vrši v torek 29. septembra. ob 9. uri dopoldne v novi ubožnici v Pungrtu.

Koze se bodo cepile: dne 28. septembra ob 9. uri v Trziču; 29. sept. ob 9. dop. v Križih, ob 3. pop. v Dupljah; 30. sept. ob 9. dop. v Kovorju; 1. okt. ob 9. dop. pri Sv. Ani, 2. okt. pri Sv. Katarini. Dne 28. sept. ob 9. dop. v Adergasu, ob 2. pop. v Cerkljah; 29. septem. ob 9. dop. v Šenčurju, ob 2. pop. v Olševku; 1. oktobra ob 9. dop. v Voklem, ob 2. pop. v Vogljah; 2. okt. ob 9. dop. na Šenturški Gori. Dne 29. sept. ob 8. zjutraj na Premskovem, ob 3. pop. v Predosljih; 30. sept. ob 9. dop. v Predvoru, ob 3. pop. v Kokri; 1. okt. ob 8. dop. v Goričah, ob 2. pop. na Trsteniku; 2. okt. ob 8. dop. v Mavčičah, ob 2. pop. v Naklem, ob 4. pop. v Podbrezjah; 28. sept. ob 2. pop. v Šmartnem; 3. okt. ob 3. pop. v Besnici; 6. okt. ob 8. dop. v Hrastju, ob 10. dop. v Trbojah, ob 2. pop. v Smledniku, ob 4. pop. v Zapogah; 29. sept. ob 9. dop. v Kranju. Dne 28. sept. ob 9. dop. v Železnikih; 29. septembra ob 9. dop. v Selcih; 30. sept. ob 9. dop. v Bukovšici, ob 11. dop. na Bukovici, ob 3. pop. pri Sv. Lenartu; 1. okt. ob 9. dop. v Dražgošah, ob 3. pop. v Podlonku. Dne 2. okt. ob 10. dop. v Podblici; 3. okt. ob 10. dop. na Zalem Logu, ob 2. pop. v Sorici. Dne 28. sept. ob 10. dop. v Javorjah; 29. sept. ob 10. dop. v Stari Oselici, ob 4. pop. v Novi Oselici; 30. sept. ob 10. dop. v Leskovici; 1. okt. ob 10. dop. v Lučinah; 2. oktobra ob 9. dop. na Trati, ob 3. pop. v Poljanah. Dne 28. sept. ob 8. dop. v Škofji Loki; 29. sept. ob 2. pop. v Stari Loki; 30. sept. ob 2. pop. v Zmincu; 1. okt. ob 2. pop. pri Sv. Duhu, ob 4. pop. v Žabnici; 2. okt. ob 2. pop. v Retečah, ob 4. pop. v Sori.

Pripomba: Osebe, katerim se bodo precepile kože, naj si umijejo prej roki do ramen ter oblačje sveže perilo; zbera naj se na stavišču točno ob določeni uri; če bi se zdravnik malo zakasnel, naj blagohotno počakajo.

Ozirno na dejstvo, da so sledile vojnam šestokrat hude epidemije osepnic ali koz, je odredila c. kr. deželna vlada na ukaz c. kr. ministrstva za notranje zadeve varstveno precejšnje prebivalstva v svrhu, da se ubranimo taci epidemij in zlih posledic za zdravstvo prebivalstva. Vsak, pri komur je preteklo od prvotnega cepljenja vže več, kakor 6 let, se more obvarovati obolenja le potom precejšenja, to je, da si vstavi vnovič staviti kože. Zato se vabi prebivalstvo širom okraja kar najresneje, da se posluži te potrebne zdravstvene naredbe v najboljše meri. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju.

Razglas. Glasom obvestila c. kr. trgovinskega ministrstva je kraljevo-romunski finančni minister opozoril naše poslanstvo na to, da se nahajajo v Romuniji velike zaloge bencina, katere spečati bi bilo nujno želeli. Ker se mora večji del avstrijske produkcije bencina prihraniti za potrebščine armade, se prizadetim krogom nujno svetuje, da se preskrbijo za civilni konzum z bencinom iz Romunije. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 19. septembra 1914.

Razglas. Vsled ukaza c. kr. ministrstva za deželno brambo odd. XX, št. 4755 z dne 8. septembra 1914 dobe podčastniki vojske in črno-vojniki, ki so v svrhu kritja primankljajev za vojno dobo vpoklicani v službovanje k c. kr. deželnemu orožniškemu poveljstvu št. 12 v Ljubljani ter dodeljeni posameznim orožniškim postajam, kot poseben znak — prevezo na rokav. Ta preveza obstoji iz črnega 45 cm dolgega traku, ki je obšit z dvema 13 mm širokima zobčastima portama iz carsko rumene svile in ki ima napis „Gendarm“. Napis je vtiskan v črni trak in našit. To se daje vsled odloka c. kr. deželnega predsedstva z dne 17. septembra 1914 št. 1163 v splošno vednost. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 19. septembra 1914.

Razglas. V teh nad vse resnih časih čutijo nekateri mladeniči s Huj, Klanca, iz Predoselj in Premskovega, pa tudi iz mesta Kranja, potrebo, da na najhujši način razsajajo po noči po navedenih krajih ter s tem v največji meri kalijo nočni mir prebivalstvu. Teh nočnih razgrajanj se udeležujejo zlasti naslednji: Anton Grašič, s Huj št. 3, Ignac Hočevan s Huj št. 8, Anton Marčan s Huj št. 18, Anton Čarman s Klanca št. 34, Anton Krč s Klanca št. 2, Janez Krč s Klanca št. 2, Janez Meglič s Klanca št. 46, Franc Florjančič iz Predoselj št. 72, Franc Gašperlin iz Predoselj št. 13, Janez Zelnik iz Predoselj št. 19, Jernej Pičman iz Britofa št. 22, Anton Fende s Premskovega št. 30, Peter Košnjek s Premskovega št. 5, Anton Krt s Premskovega št. 6, Janez Novak s Premskovega št. 33 in Franc Zavrl iz Kranja 191. Zaradi dosedanjih prestopkov poklicali se bodo imenovani na odgovor ter se bodo kar najstrožje kaznovali. Da se pa tudi v bodoče napravi enkrat za vselej konec tem samopašnostim, zapove c. kr. okrajno glavarstvo na podlagi cesarskega ukaza z dne 20. aprila 1854 št. 97 dr. zak., da ne smejo do preklica gori navedeni od 8. ure zvečer naprej do jutra več zapustiti svojega doma. C. kr. orožništvo in drugi varnostni organi imajo strog nalog, da vsakogar izmed imenovanih, ki bi se po 8. uri zvečer nahajal še izven svojega doma, takoj primejo ter odvedejo v zapor. Vsak prestopnik pa bi se v smislu navedenega cesarskega ukaza kaznoval s zaporom do 14 dni. To se daje na javno znanje z namenom, da služi v splošno svarilo. C. kr. okraj. glavarstvo v Kranju, dne 19. septembra 1914.

Razglas. Za našo armado potrebovale se bodo po zimi velike množine čaja. Ker je pa dovoz po morju pretrgan, ne bo mogoče pokriti vso potrebo s pravim čajem, temveč bo treba preskrbeti nadomestke. Kot tak nadomestek prišel bi v poštev čaj, ki se pripravi iz listja robide (kopine, Brombeerstrauch, rubus fruticosus). Pričeti je tedaj vsled višjega naročila takoj z nabiranjem robidnega listja. Zato se vabi prebivalstvo, predvsem pa šolska mladina, da prične takoj, predno nastopi mrz z nabiranjem omenjenega listja ter na ta način pokaže svoje domoljubno prepričanje. Nabiranje se bo uredilo po občinah. V vsaki občini bo določil gospod župan sporazumno z učiteljskim podrobni načrt nabiranja, zlasti glavno oddajališče ter po potrebi v oddaljenih krajih posebna oddajališča. Nabrano sveže listje bo oddati pri oddajališčih, kjer se bo na solncu ali na zadostnem prepihu posušilo ter na to shranilo do nadaljne ukrenitve. Županstvo je pooblaščen, da pridnim nabiralcem nakloni primerne denarne zneske. Pripomni se izrecno, da si morajo nabiralci ozir. nadzorujoči učitelj zagotoviti poprej dovoljenje posestnika, na čegar svetu se bode trgalo robidno listje. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 22. septembra 1914.

Razglas. V delni spremeni svojega razglaša z dne 1. septembra 1914 št. 25632 je c. kr. deželna vlada z razpisom z dne 19. septembra 1914 št. 27.744 razveljavila najvišje cene, ki so

bile določene za prodajo pšenične moke št. 0, št. 2 in št. 3, dalje ržene moke, koruzne in ajdove moke v množinah po in nad 100 kg. Najvišje cene, ki so v omenjenem razglasu določene za na drobno prodajo navedenih mokinih vrst, ostanejo neizpremenjene in veljajo do preklica tudi v naprej. Prizadeta podjetja in obrtnike pa se kar najresneje opozarja na cesarski ukaz z dne 1. avgusta 1914 št. 194 dr. zak., po katerem se kaznuje oni, ki zahteva izrabljaje izredne razmere povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene, z zaporom od enega tedna do šest mesecev in poleg tega še z globo do 2000 K. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 24. IX. 1914.

Darila povodom vojne za podružnico deželnega pomožnega društva „Rdeči križ“ v Kranju.

Iz nabiralne pole gđ. Marije Rooss v Kranju: Anderwald Iv. 1 K, Anzelc Iv. 2 K, Auman 1 K, Auprich Fr. 1 K, Babič Kristina 1 K, Babič Pavla 2 K, Bedina F. 1 K, Belec Vinko 1 K, Bizjak Ivana 1 K, Bradaška Mat. 1 K, Bratuša Mar. 2 K, Cizel Marija 5 K, Cof Marija 1 K, Cvirn Fr. 1 K, Deu Marie 5 K, Drinovec Alojzij 1 K, Drinovec Fani 1 K, Drinovec Franca 1 K, Engelman Marija 1 K, Exler Fr. 1 K, Fude Mar. 1 K, Gabrič Neža 1 K, Gogala A. 4 K, Gogala Terezija 1 K, Grašič Helena 1 K, Grošelj Marija 2 K, Hafner Jernej 3 K, Hranilnica in posojilnica 20 K, Jagodič Ivan 5 K, Jakofčič Marija 1 K, Jamnik Marija 50 v, Jeglič 10 K, Jekovec Uršula 3 K, Jenko Hermine 1 K, Jereb Ana 1 K, Jugovic Fani 1 K, Jugovic Katinka 1 K, K. M. 2 K, Kern Ivan 1 K, Koblar Anton 5 K, Kocmut J. 2 K, Kogovšek Ivan 3 K, Kolb Franc 1 K, Komatar Kristina 2 K, König 10 K, Köstel Marija 1 K, Kovač Albina 1 K, Kovačič Em. 1 K, Kottlovšek Josip 2 K, Krek Marija 1 K, Krisper Josefina 5 K, Krizaj Franca 1 K, Kruh Rozalija 2 K, Kump Josefa 2 K, Kunstelj Roza 1 K 50 v, Kušan Franc 1 K, Lampe Ivanka 1 K, Lampe Jože 1 K, Lampe Marija 1 K, Dr. Alf. Levičnik 5 K, Levičnik Mimi 2 K, Logar Ivanka 3 K, Lukež Terezija 2 K, Majdič A. 2 K, Majdič Elizabeta 2 K, Majdič Franc 1 K, Marlenšek A. 1 K, Masten Anica 2 K, Matjažič Leop. 5 K, Matjažič Uršula 1 K, Mestnik Marica 1 K, Mohor 1 K 40 v, Molinaro Angelo 2 K, Nadižar J. 1 K, N. N. 1 K, N. N. 2 K, N. N. 30 v, 3 N. N. a 20 v = 60 v, Ovin Franciška 2 K, Pec Tekla 1 K, Pečenko Ana 1 K, Pečnik Fanci 1 K, Pečnik Marija 1 K, Pernič Franja 5 K, Petkovšek Franciška 1 K, Petelin A. 2 K, Petrič J. 3 K, Pfeifer Antonija 2 K, Pfeifer Marija 1 K, Pintar M. 2 K, Pleško J. 50 v, Podrekar M. 1 K, Podrekar Mina 1 K, Pongračič Anton 1 K, Por Ana 1 K, Pregelj Ivan 1 K, Prevc Amalija 2 K, Prevc Marija 2 K, Prevc Marie 1 K, Prevc R. 2 K, Pučnik Josipina 2 K, Pucher Josip 2 K, Pucher M. 1 K, Rakovec Jera 1 K, Rakovec Ivan 1 K, Rakovec Marija 1 K, Rebolj Ignac 2 K, Rebolj Lovro 2 K, R. M. 2 K, Rodl Franc 2 K, Rooss Marija 2 K, Rozman Franciška 1 K, Ručigaj J. 1 K, Rus Ana 1 K, Sabothy Luka 4 K, Seršen Margareta 2 K, Simon Franja 2 K, Slabe Franc 3 K, Schiffer Marija 1 K, Schwarz Barbara 1 K, Schwarz Hans 3 K, Šavnik Marija 3 K, Šavnik Zofija 5 K, Šipec I. 50 v, Šink Josefa 2 K, Špenko Fr. 1 K, Šumi M. 2 K, Šumi Ivana 2 K, Šusteršič M. 1 K, Šveglj Marija 50 v, Theuerschuh Lucija 5 K, Tomažič Iv. 40 v, Türinger M. 2 K, Valencič H. 2 K, Verbič Franc 1 K, Verstovšek Anton 1 K, Weinberger Leop. 1 K, Wilfan M. 5 K, Windischer K. 3 K, Završnik Albina 2 K, Zebre Marija 1 K. — Skupaj 282.20 K.

Moderno bojevanje. (Konec.)

In vendar so vojske s tem izbornim orožjem manj krvave, kakor so bile nekdanj. Zakaj? Zato ker se je z ozirom na učinke modernega strelnega orožja tudi taktika izpremenila. Taktika v vojni pa je nastopna.

1. Glavne sile ne tvori v nobeni državi več konjenica, temveč pehota in topništvo. Konjenica le malokdaj še more poseči odločilno v boj, ker je nasproti ognju pušk in topov brez moči. Zato se je nje število v primeri s pehoto, ki zdaj tvori jedro armade, zelo omejilo. Služi pa konjenica predvsem za poizvedovanje in za zvezo posameznih večjih oddelkov in spremlja pet do desetkrat večje oddelke pehote.

2. Boj se začneja z gromom topov na več kilometrov daleč. Ob tej „godbi“ se pehota razvije v bojne vrste in zavzame primerne prostore. Sprejaj prodirajo v strelni črti roji pešcev, mož od moža izprva 8 do 15 korakov oddeljeni. Več sto korakov za njimi stopajo drugi, nekoliko gostejši roji in za njimi še gostejše rezerve (nadomestni oddelki). Tako razvrščenim oddelkom tudi dobro namerjeni topovi ne morejo dosti škodovati, ker nudijo komaj vidne cilje na tako daljavo. Ko pa pridejo bližje, na prostor, ki ga zadevajo že strelji sovražne pehote, tedaj se začne pravi boj. Dotlej so se pozdravljali samo topovi, zdaj začno drobiti tudi puške. Strelski roji se vržejo na tla in sipljejo kroglice iz pušk na skritega sovražnika. Od časa do časa planejo posamezni oddelki pokonci in teko na vso moč kakih 20 do 50 korakov bližje sovražniku, se vržejo zopet na tla in začno iznova streljati. Ko se je cela vrsta tu zbrala, se to „zbiranje naprej“ (Vorwärtssammeln) nadaljuje. (Ranjence sanitejci hitro poberejo in odnesejo na obvezovališče, ko se bojna vrsta nekoliko oddalji.) Čim bližje si prihajajo, priskačejo ali se priplazijo sovražni roji, tem gostejše postanejo njih vrste, ker jih izpopolnjujejo rezerve. Pri prodiranju si vojak, kakor hitro more, izkoplje jamico in nakoplje kupček zemlje, da se čimbolj zakrije očem in zavaruje

pred strelji sovražnika, ter nasloni puško, da lažje strelja. V ta namen nosi seboj vsak drugi vojak ročno lopatico. Če pa imajo več časa, si izkopljejo rove in naredo nasipe, ter jih maskirajo, tako, da komaj sovražnik ve, odkod nanj lete strele. Za 8 mm debelim železnim ali 5 mm debelim jeklenim oklepom, za 20 cm močnim zidom iz opeke, pa tudi za 30 cm debelim kupčkom suhe (ali 40 cm mokre) zemlje ali drobne peska je pešec varen pred strelom iz puške kakor doma za pečjo. Ravnotako za pol metra debelo smreko ali 30 cm debelim hrastom. — Kadar je sovražnik oslavljen, njegove vrste zredčene ali mu zmanjka streliva in le slabo odgovarja na jeklene pozdrave, se vrste zgostijo in izvede naskok z bajoneti in puškinimi kopiti („na nož“ ali „šturm“). Navadno pa se sovražnik prej umakne.

3. Ker se nudijo pri tem načinu boja le komaj vidni cilji, večinoma le kos glave in del roke, ki drži puško, je umljivo, da je v primeri s tako izbornim orožjem le malo izgub. Le 3 do 10 od sto jih pade; večje izgube so redke, vsekako pa z ozirom na nekdajne izgube na ravnost malenkostne.

4. Tudi rane, ki jih zadajajo strelji iz pušk in topov, niso iz daleka tako strašne kakor nekdanj. Približno 10 do 20 ranjencev pride na 100 vojakov. Ranjenih pa je bilo l. 1870/71 v francosko-nemški vojski izmed 100 ranjencev: 34 na spodnjih, 31 na zgornjih delih telesa, 12 na glavi, 10 na prsih, 7 na trebuhu, 5 na spodnjem delu telesa in 1 na vratu. Pomisliti je treba, da vsaka kroglica ne zadene in, kar jih zadene, ni vsaka smrtonosna. Da, največ ran je lahkih, ki se dajo docela ozdraviti. Med 100 ranjencev jih komaj 10 umrje, razumljivo z ozirom na številne sanitetne oddelke modernih držav in na majhne, tanke kroglice (projektili). Vsaka rana, ki ne zadene kake važne kosti, lobanje, srca ali črev, je hitro in popolnoma ozdravljiva. Ker je za ranjence tudi primeroma dobro preskrbljeno, smemo zanesljivo pričakovati povratka približno 80 do 90 mož od sto, četudi boleznijo zahtevajo nekaj žrtv. Zato ni mogoče dosti ostro grajati tistih brezvestnih ljudij, ki iz nevednosti ali zlobe plaše svoje naših vojakov, češ da jih gotovo ne bo več nazaj, da bodo vsi pobiti itd. Zlasti uradne in javne osebe so poklicane, da tolažilo in vzpodbujajoče vplivajo na ljudstvo. V interesu blagra domovine je, da oblasti strogo postopajo z ljudmi, ki begajo in strašijo narod.

ZADNJE VESTI.

Trdnjava Sarajevo je zaprta, da civilne osebe, ki so še ostale v mestu, brez izkaznic ne smejo ven in noter.

V Srbiji so naše čete po večdnevni hudih bojih obvladale višine zapadno od Krupanja, Jagodnjio planino, Biljek in Črni vrh. Tu je sedaj srbski odpor zlomljen. Posameznim srbskim in črnogorskim četam se je pa posrečilo, da so vdrle v tiste kraje, kjer so ostali le maloštevilni orožniki in neobhodno potrebne varnostne posadke, kar pri značaju dežele ne more nikogar presenetiti.

V Jadranskem morju se je prikazalo 19. septembra francosko brodovje pred Kotorom in je streljalo eno uro s težkimi topovi na katorske utrdbe. Eden naših je bil ranjen. Potem je šlo brodovje, obstoječe iz 40 ladij, proti Visu, obstreljevalo svetilnik in ranilo dva moža, sicer pa napravilo le malo škode. Tu je delovalo do petih zvečer in potem odplulo proti jugu. Med potjo je del brodovja še obstreljevalo svetilnik v Pelanozi, potem je zapustil Adrijio.

Na angleških križarkah, katere je potopil en sam nemški podmorski čoln, je bilo posadke skupaj 2265 mož; 1700 mož je utonilo. Angleži so dozdej izgubili 15 vojnih ladij.

Kanada pošlje Angležem na pomoč 31 tisoč mož.

Zamorci in Buri so napadli nemško jugo-zahodno Afriko. Poveljnik Burov je general Botha. Tako utegnejo Nemci izgubiti vse kolonije.

Pazite na otroke!

Požari se pojavljajo!

Vzemite otroke seboj!

PISARNA
za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev
J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in menjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. — Prospekti na razpolago. 129 52—44

Razširjajte „Gorenjca“!

**Zobozdravniški in
zobotehniški atelje**

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaeker**, konc. zobotehnik

V KRANJU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovža.

Zobozdravniška ordinacija
do preklica samo od 9.—10. ure dopoldne.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52—32

Vina! Pristna naračna. Vina!

R. Marenčič, Kranj

Na debelo liter 36 v, 44 v,
48 v, 60 v.

Vina! Vzorci na željo zastoj in poštine prosto. Vina!

24 71

Ivan Levičnik

Očala in ščipalnike
vsake vrste
po zelo nizkih cenah.

Popravila izvršuje
točno in solidno.

urpar in trgovec v Kranju,
v g. dr. Štempiharjevi hiši.

**Največja zaloga ur,
zlatnine in srebrnine**

Najnižje cene brez konkurence. :: Solidna postrežba.

Slaščice, bonbone, medarilo in
prvovrstni „KAKAO“
prodaja in razpošilja na drobno
in na debelo po najnižji ceni

Karl Windischer
svečar v Kranju

Prečastiti duhovščini priporočam
po najnižjih cenah garantirano
čebelno-voščene sveče
in slavnemu občinstvu za pogrebe

Sprejme se tudi učenec
poštenih starišev, ki je dovršil
ljudsko šolo.

Teodor Korn

pokrivalec streh, klepar ter vpeljevalec
vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8

priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih **kleparskih del in pokrivanje streh** z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z azbest-cementnim škrljem „Eternit“, dalje z izbočeno in ploščnato opeko, lesnocementno in strešno lepenko. Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Popravila točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštine prosto.

Podružnica v Trstu, Via Miramare št 71,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Priložnostni nakup!

Ravnokar je dospela velika množina dobrih, trpežnih in elegantnih
moških, ženskih in otročjih čevljev.

Cene brez konkurence!

IVAN SAVNIK, Kranj.

6 52—39